

Godt Nytt

OM MORGENDAGENS VERDEN

ÅRG 3, NR 1

JANUAR-FEBRUAR 1991

Grunnlegger

Herbert W. Armstrong (1892—1986)

Sjefredaktør

Joseph W. Tkach

Sjefredaktørens assistent

J. Michael Feazell

Redaksjonsleder

Ronald Kelly

Redaksjonsassistent

Norman L. Shoaf

Viseredaktører

Michael Morrison,
Lana Walker-Helmuth

Skandinavisk redaktør

Roy Østensen

Uttegning

Shirley Buik

Godt Nytt utgis annenhvert måned i England av Guds Verdensvide Kirke som en gratis opplysningstjeneste i offentlighetens interesse.

© 1990 Guds Verdensvide Kirke.

All korrespondanse bør sendes til *Godt Nytt*, Skandinavisk avd., P.O. Box 111, Borehamwood, Herts, England WD6 1LU.
Tlf: +44 81-953 1633

Skriftstedene i *Godt Nytt* er hovedsakelig basert på *Norsk Bibel 88*.
© 1988 Norsk Bibel A/S.

Andre bibeloversettelser, spesielt engelske og svenske, har for noen skriftsteders vedkommende en noe avvikende inndeling av kapitler og vers.

Trykt av Coral Press, St. Albans, England.

- Fra redaktørens penn:
- 3 **Fred på jorden**
Hvordan den til slutt vil komme
- 4 **Guds kirke er ikke**
det den en gang var
- 6 Guds kirkes historie, 4. del:
En liten hjord i ørkenen
- 8 **Hvem var Jesu Far?**
- 10 **Den dramatiske historien om**
kinesere som overholdt sabbaten
- 14 **Sabbat eller søndag:**
Hvilken dag skal vi holde?
- 17 **Det kan la seg gjøre!**
- 19 **Klippefast**
- 19 **Brev fra leserne**

FRED PÅ JORDEN

Hvordan den til slutt vil komme

HVORDAN VIL det til slutt bli «fred på jorden»? Ethvert fornuftig menneske ønsker fred. Faktisk ønsker folk flest fred så sterkt at de vil kjempe for det, noe som er en del av problemet. Det ironiske er at hvis det i det hele tatt er noe det er verdt å kjempe for, så er det fred. Mange mener at det er en stordåd å gå i krig for å hevne urett og oppnå fred i Guds navn. Mange gjør det i tillit til at han vil redde dem, fordi de tror de kjemper for Gud.

Europas historie er skjemet¹ av katolikkens blodige massakrer av protestanter og protestanters massakrer av katolikker. Jøder er til forskjellige tider blitt overfalt fordi de ble betraktet som «vår Herres mordere».

Men Jesus sa ikke at krig er veien til fred. (Kriger som er utkjempet i Guds navn burde bli kalt det de er, nemlig kriger. Når for eksempel en 'kristen' nasjon går til krig for å fremme sin religiøse arv, har den ikke forstått hva Jesus lærte oss.)

Den tanke at freden er en verdig sak å kjempe for, kan være edel. Men det er ikke Bibelens måte å bringe verden fred på. Jesus lærte sine disipler hvordan de skulle utholde forfølgelsenes krenkelser, i håpet om *en stor fremtidig begivenhet*: hans gjenkomst i åndelig herlighet som *kongenes Konge* — når de kristne blir rettfærdiggjort og få sin lønn.

Den kristne livform, slik den er åpenbart i Bibelen, er den sanne freds vei. Det er en vei som ikke gjør noen ondt. Den forlanger ikke sin rett på andres bekostning. Den kommer til uttrykk i at man viser omsorg for andre og deler med andre. Dens styrke ligger i den kristnes tro på Opphavsmannens og Fullenderens makt til å gjøre alt det han har lovet at han vil gjøre.

I likhet med sin Herre er den sanne kristne uimotakelig for noe endelig nederlag. Kjærligheten, som apostelen Johannes identifiserer med Gud, gir kraft som rekker bortenfor øyeblikket og inn i evigheten. Den kristne seier er uomtvistelig. Jesus forutsa at de som ville følge ham, ville bli utsatt for forfølgelser eller til og med lide martyrdøden: «Har de forfulgt meg, så vil de også forfølge dere» (Joh 15:20). Men han lovet dem den endelige seier ved sin gjenkomst — ikke før.

De fleste vil være enige i at det er verdt å dø for

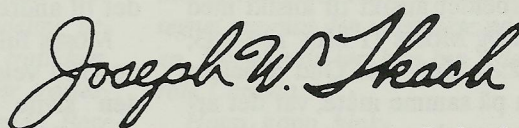
freden. Jesus forkynte også at det er verdt å *leve* for den. Han sa: «Salige er de som stifter fred, for de skal kalles Guds barn» (Matt 5:9).

Virkelig fred kommer ikke ved bare å ønske og håpe. Den kommer heller ikke gjennom krig. Den må komme innenfra. Den må komme fra *forandrede* sinn og hjerter som gjør at riktige holdninger blir til riktige handlinger. Paulus formante: «La dette sinn være i dere, som og var i Kristus Jesus» (Fil 2:5).

En slik holdning er ikke naturlig for menneskesinnet. Mennesker som står fjernt fra Gud, kjenner ikke naturlig veien til fred. Men virkelig fred grunner seg på kjærlighet. Den kjærlighet som bringer fred, er tydelig hos dem som Jesus lever i ved Den hellige ånd. «Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet til hverandre» (Joh 13:35).

Hvordan vil freden til sist komme på jorden? Den er her nå, delvis, i sanne kristnes liv. Men en verdensvid fred er på vei! Den vil begynne når Fredsfyrsten, Jesus Kristus, vender tilbake til jorden for å opprette Guds rike.

Verdensfred er ingen tapt sak. Den kommer like sikkert som soloppgangen imorgen. Og selv nå brenner dens flamme i hjertet til hver sann kristen.

Ledende pastor
Guds Verdensvide Kirke

¹ sv fläckad

Guds kirke ER IKKE det den en gang var

Guds kirke har forandret seg gjennom tidene. Her forteller vi hvorfor det må skje forandringer!

Jesus Kristus er igår og idag den samme, ja til evig tid (Heb 13:8). Gud har ikke forandret seg (Mal 3:6).

Men betyr det at Guds kirke forblir den samme, fastfrosset i tiden, og stadig gjør tingene på samme måte som de gjorde dem for hundrevis av år siden — eller til og med for 10 år siden?

Et kort blikk på historien viser at Guds kirke har gjennomgått utallige dynamiske forandringer. Du trenger å vite *hvorfor* det må finne sted forandringer!

Guds karakter forblir den samme, men den måten han arbeider gjennom sitt folk på, endrer seg.

Gud arbeidet ansikt til ansikt med Abraham og Moses (1 Mos 18:1–33; 4 Mos 12:8). Selv om Gud arbeidet med dem på samme måte, var det arbeidet han ga dem å utføre, vidt forskjellig.

Gud bruker ledere med forskjellig personlighet og ulike administrative evner¹. Se på Josva, Samuel, David, Natan, Elias, Daniel, Esra og Nehemja. I løpet av de årene Gud brukte disse lederne, ble oppgavens beskaffenhet — Guds arbeid — forandret på dramatisk måte.

Hebreerne 1:1 sammenfatter det hele: Gud har talt «mange ganger og

på mange måter». I nytestamentlig tid talte Gud gjennom Jesus på én måte. Han talte på en annen måte gjennom Peter, Paulus og Johannes.

Gud har i tidenes løp gjort større forandringer i den måten han arbeider gjennom sine tjenere på.

Moses gjorde visse endringer

Gud brukte Moses til å gjennomføre en viktig endring i den måten Gud arbeidet med menneskeheten på. Gjennom Moses kalte Gud et folk til å være hans «eiendom framfor alle folk . . . et kongerike av prester for meg og et hellig folk» (2 Mos 19:5–6).

Moses var blitt utdannet² hos den kongelige egyptiske familie i 40 år. Etter at han hadde drept en mann, ble han flyktning og gjeter³ i 40 år. Så ble han utvalgt av Gud til å lede Guds utvalgte folk.

Moses fikk en vanskelig oppgave. Folk kom til ham dagen lang og ba om råd, og ba ham om å dømme i deres uoverensstemmelser (2 Mos 18:13). Moses' svigerfar Jetro mente at han kunne arbeide mer effektivt hvis han delegerte noe av dette arbeidet til andre.

Moses fulgte Jetros råd (v 14–26), og Gud velsignet denne endringen i den sivile forvaltningen. Han ga ekstra hjelp til medhjelperne (4 Mos 11:16–17).

Mange ønsket at Moses skulle foreta enda flere endringer, men de prøvde å fremkalle dem på gal måte. Kora, Datan, Abiram og 250 andre prøvde å tvinge igjennom en endring (4 Mos 16:1–3), noe de ble straffet for (v 31–35).

Gud er ikke imot forandringer, men han er imot ulydighet. Ulydighet mot Guds ledere er det samme som

ulydighet mot Gud selv (2 Mos 16:8). Endringer må skje på rett måte, gjennom inspirasjon fra Gud og gjennom forslag og anmodninger istedenfor ved krav.

Israelittene opplevde mange forandringer mens de vandret i ørkenen. I ett tilfelle gjorde Gud selv en viktig endring i sin plan for dette folket.

Israelittene sendte tolv speidere inn i Kanaan for å utspeide landet de skulle erobre (4 Mos 13:1–2). Da speiderne kom tilbake, avla ti av dem en nedslående og upålitelig rapport (v 31–33).

De fleste av israelittene trodde på den dårlige rapporten og sa: «Gid vi var døde i landet Egypt eller her i ørkenen! Å, om vi var døde!» (4 Mos 14:1–2).

Gud var misfornøyd med innstillingen deres. Han besluttet å utrydde de opprørske israelittene og begynne forfra igjen med Moses (v 11–12). Men Moses overtalte Gud til å mildne straffen (v 13–20).

Israelittene hadde allerede vandret i ørkenen i ett og et halvt år; så besluttet Gud å vente 38½ år til og la neste generasjon erobre Kanaan. Alle de som hadde knurret, gjort opprør og forkastet Gud, skulle dø i ørkenen, nøyaktig slik som⁴ de hadde sagt (v 20–29). Gud sa til dem at de skulle dra bort fra Kanaan (v 25).

Her er en del av historien som mange overser. Gjennom Moses hadde Gud kunngjort en endring i tidsplanen. Men noen trodde de kunne forandre den tilbake.

«Da sørget folket sårt. Og de stod tidlig opp om morgenen og drog oppover mot fjellhøyden og sa: Se, her er vi! Vi vil dra opp til det sted som Herren har talt om! For vi har syndet» (v 39–40).

Nå ønsket folket å gå inn i Kanaan

med det samme. Moses advarte dem, men de ville ikke høre etter. De dro av sted, og falt for sverdet (v 41—45).

Folkets villighet til å gå inn i Kanaan kom en dag for sent. Gud hadde endret den måten han ville arbeide med dem på, men folket forandret seg ikke da Guds leder kunn gjorde endringen. De nektet å følge Guds ledelse.

De forandret sine handlinger, men deres grunnleggende holdning — ulydighet — hadde ikke forandret seg. Gud hadde besluttet seg for en ny måte, og folket var ulydig ved å insistere på den gamle måten.

Forandringer i Det nye testamente

Gud foretok gjennomgripende forandringer i det første århundret, slik han hadde planlagt. Jesu Kristi død og oppstandelse førte til en fullstendig endring i hvordan menneskene skulle tilbe Gud.

Det var også en radikal endring i den typen mennesker Gud valgte å kalle sine egne. Gud ville ikke lenger konsentrere sitt arbeid blant israelittene. Han opprettet et nytt samfunn av hedningene ved siden av noen av jødene.

Paulus forklarer i Romerne 10 at de fleste av israelittene ikke trodde på at Jesus var Frelseren og Messias. På samme måte som sine forfedre forandret jødene seg ikke da Guds ledere kunn gjorde endringen.

I kapittel 11 sammenligner Paulus Guds folk med et oliventre. Noen av de gamle grenene (israelittene) ble brutt av fordi de var vantro⁶, og nye grener (hedningene) ble innpodet (v 17—24). Hedningene var en gang avskåret fra Gud, men de er kommet nær til Gud ved Jesu Kristi offer (Ef 2:11—13).

Kristi død gjorde det mulig for hedninger å bli en del av Guds kirke. Men det skjedde ikke med det samme. Den kristne kirke var helt og holdent jødisk i omkring 15 år. Apostlenes gjerninger forteller hvordan den læremessige endringen med å tillate hedninger å komme inn i kirken ble realisert.

En gudfryktig hedning som het Kornelius fikk vite av en engel at han skulle sende bud etter apostelen Peter (Apg 10:1—8). Da Kornelius' tjenere var på vei for å hente apostelen,

hadde Peter et syn om alle slags urene dyr, dyr som var uegnet til menneskeføde (v 9—16).

Peter fikk vite av en engel at han skulle følge med mennene til Kornelius' hus. Der forklarte han meningen med synet han hadde hatt: «Gud har vist meg, at jeg ikke skal kalle noe menneske vanhellig eller urent . . . Gud [gjør ikke] . . . forskjell på folk, men blant hvert folk tar han imot dem som frykter ham og gjør rettferdighet» (v 28, 34—35).

Kristus døde for ugudelige (Rom 5:6). Han døde for syndere og sote dermed straffen for synd (v 8). Hans offer omfatter både hedninger og jøder.

Det var ikke lett for det første århundres jødiske Guds kirke å akseptere denne radikale endringen. Peter ble kritisert av noen kristne; derfor forklarte han hvordan Gud hadde åpenbart denne sannheten for ham (Apg 11:1—18). Dette overbeviste kritikerne den gangen; men det oppsto snart en annen strid.

Paulus og Barnabas begynte å reise omkring for å forkynne evangeliet. De dro til Antiokia i Pisidia og talte i synagogen (Apg 13:14—41). Jødene forkastet det Paulus sa, og derfor henvendte han seg isteden til hedningene (v 45—46). Mange av dem kom til troen.

Striden om omskjærelsen

Noen jødekristne fremholdt at de omvendte hedningene måtte la seg omskjære, og at de skulle holde hele Moseloven (Apg 15:1, 5). Mange var uenige i dette og sa at ritualer som omskjærelse ikke var nødvendige.

Apostlene løste striden under en konferanse i Jerusalem. Det var mye diskusjon, selv blant apostlene og de eldste (v 6—7).

Etter mye diskusjon dro Peter den slutning at Gud hadde gitt sin ånd til hedningene, og at Gud derfor ikke gjorde noen forskjell på jøder og hedninger (v 7—9). Jakob, som synes å ha vært leder for tilhengerne av omskjærelsen (Gal 2:11—12), ga sitt sam-

tykke. Apostlene besluttet at hedningene ikke skulle pålegges å følge ritual-lovene⁷. De sa ganske enkelt til hedningene at de skulle unngå fire spesielle onder (Apg 15:19—29).

Stadig flere hedninger ble omvendt til kristendommen, og til sist ble kirken hovedsakelig ikke-jødisk. Guds kirke, som til å begynne med var 100 prosent jødisk, er ikke lenger det den var.

Til å begynne med trodde disiplene at Kristus ville komme igjen snart, mens apostelen Johannes levde (Joh 21:20—24). De forsto ikke helt Guds tidsplan.

Peter siterte et skriftsted fra Det gamle testamente om de siste dager og forbant det med sin egen tid (Apg 2:14—21). Han skrev at Jesus var kommet «ved tidenes ende» (1 Pet 1:20).

Apostelen Paulus' brev viser at han trodde Kristi gjenkomst var nært forestående: «Vi skal ikke alle sovne inn» (1 Kor 15:51). Og «vi som lever og blir tilbake inntil Herren kommer, skal aldeles ikke komme i forveien for dem som er sovnet inn» (1 Tess 4:15).

Paulus sa at Jesus talte «i disse siste dager» (Heb 1:1—2). Apostelen Jakob sa: «Herrens komme er nær!» (Jak 5:8), og Johannes skrev: «Det er den siste time» (1 Joh 2:18).

Misforståelsen ble rettet, ikke ved et formelt møte, men av tiden. Kristus kom ikke tilbake så snart som mange hadde ventet. De kristne trodde stadig at Kristus ville komme igjen, men de konsentrerte sin tro om Guds livsform, ikke om hans tidsplan.

Jesu Kristus ga sine disipler i oppdrag å forkynne evangeliet. Peter og Stefanus forkynte for jødene og henviste til Skriften (Apg 2 og 7). Men denne fremgangsmåten ville ikke ha vært effektiv overfor⁸ folk som ikke kjente Skriften eller ikke mente den hadde noen myndighet.

I mange byer⁹ forkynte Paulus evangeliet i synagogene. Han brukte Skriften som grunnlag for sin for-

(Fortsettes side 18)

Våre dagers forandringer er små sammenlignet med begivenhetene i det første århundret.

disippel og biskop i Smyrna, besøkte Rom i år 159 for å rådføre seg om dette emnet med Anicetus, biskopen i dette bispedømmet, og fremhevde den tradisjon han hadde mottatt av apostelen om å feire den 14. dag . . . Omkring 40 år senere (197) ble spørsmålet diskutert i en ganske annerledes ånd mellom Victor, biskop i Rom, og Polykrates, erkebiskop i det

gang i nesten 250 år. Ved begynnelsen av 300-tallet virket det ikke som det var noen forandring på vei — forfølgelsene bare fortsatte.

Fra og med Neros forfølgelser i år 64 e Kr hadde de kristne fremme ved år 303 vært utsatt for ni større forfølgelser fra den romerske stat. Og den terror som begynte i år 303, var ikke særlig forskjellig fra de andre. Den tiende forfølgelsen varte i 10 år. Den romerske keiseren var Diokletian.

Likevel greide Guds kirke å overleve til tross for alle forsøkene på å utrydde de kristne. Og til tross for forfølgelsene, vant vestkirken, med dens øverste biskop i Rom, stadig større innflytelse.

Tidlig på 300-tallet, mens den romerske forfølgelsen raste som verst, skjedde det en kolossal forandring. Konstantin, en ledende romersk general, og den mann de romerske hærene hadde utropt til keiser, ledet troppene sine i slaget ved Pons Milvius. Rom holdt på å bli hans.

Konstantin var en tilbeder av solen. Før slaget hadde han angivelig et forbløffende syn. Han så et flammende tegn av de første bokstavene i Kristi navn. Samtidig hørte han en stemme som sa: «Ved dette tegnet skal du seire.»

Konstantin tok det som et varsel og lot sine soldater male de greske bokstavene X (khi) og P (rho) på skjoldene.

Hæren hans gikk av med seieren, og fra da av ble Roms forhold til den kristne kirke forandret for bestandig.

I Milano utstedte Konstantin en proklamasjon, som senere kaltes toleranse- eller Milano-ediktet. Den aksepterte kristendommen som en offisiell religion i riket, likestilt ved lov med andre religioner.

Dette var i år 313 e Kr.

Konstantin og kirken

Men den kristendommen som Konstantin anerkjente, var hovedsakelig den som ble praktisert i kirken i vest. Konstantin oppdaget at menighetene i øst og i andre deler av det vidstrakte Romerriket avvek meget i læresetninger og praksis.

The New Catholic Encyclopedia forteller følgende om det som hendte:

«Konstantin var fengslet av kristendommen og ønsket å gi den statens

EN LITEN HJORD I ØRKENEN

På 200-tallet fikk de vestlige kirker, og særlig biskopen i Rom, større innflytelse. Debatten omkring hvorvidt man skal minnes Jesu død ved påske, eller isteden feire hans oppstandelse, som antas å ha skjedd påskesøndag, var et slikt stridsemne at det fikk sin egen betegnelse: *kvartodesiman*-striden. Navnet kommer fra det latinske ordet for fjortende.

Kvartodesiman-striden

Elleve utgave av *Encyclopædia Britannica* tar opp dette problemet:

«Det er ingen antydning i Det nye testamente om at de feiret påskesøndag, heller ikke i skriftene til de apostoliske fedre . . . De første kristne fortsatte å holde de jødiske høytidene, om enn i en ny ånd, til minne om begivenheter som disse høytidene hadde forespeilt. Slik fortsatte de å feire påske med et nytt begrep tilføyd om Kristus som det sanne Påskelam og førstegrøden av de døde . . .

I det store og hele feiret de vestlige menighetene påskesøndag, mens de østlige menighetene fulgte jødernes skikk og feiret påske den 14. dag.

St Polykarp, evangelisten Johannes'

asiatiske prokonsulat . . . Victor forlangte¹ at alle skulle følge den skikk som var vanlig i Rom . . .

De få som senere gikk ut av kirkenes enhet og fortsatte å feire den 14. dagen, ble kalt *kvartodesimanere*, og selve striden er kjent som *kvartodesiman*-striden» (artikkelen «Easter», s 828-829).

Historikeren Karl Baus skriver i sitt verk *From the Apostolic Community to Constantine*:

«Kvartodesiman-minoriteten forble tro mot sin tidligere praksis . . . Kirkemøtet i Nikaia [325 e Kr] ekskluderte kvartodesimanerne fra det kirkelige samfunn. Deretter ble de stadig mindre i antall, selv om den store kirke fra tid til annen måtte beskjeftige seg med dem selv på 400-tallet» (s 271 — 272).

Trehundretallet viste seg å være en tid med kolossale forandringer i den kristne verden. Kirken i Rom overskygget fullstendig de mindre gruppene i øst, som bestrebet seg på å være tro mot læresetningene til de første apostlene.

Men uansett om de som ble kalt kristne tilhørte øst- eller vestkirken, måtte de utholde prøvelser og mot-

beskyttelse, for på linje med den gamle romerske oppfatning betraktet han seg selv som kristendommens *pontifex maximus* [yppersteprest] . . . Derfor mente han at det var hans ansvar å bilegge en strid som forstyrret den politisk-religiøse enheten i hans kristne rike . . .

Da et nytt kirkemøte i Antiokia på slutten av år 324 ikke skapte den ønskede enhet, besluttet keiseren å avgjøre striden ved et kirkemøte med de viktigste biskopene i verden» (bind 10, s 432).

Slik ble det første store økumeniske kirkemøtet sammenkalt i byen² Nikea i Lilleasia i 325 e Kr. Det var et viktig vendepunkt.

Keiseren hadde allerede kunngjort at solens dag (som mange kristne kalte den første dag) skulle holdes som en ukentlig³ hviledag.

Kirkemøtet i Nikea skulle nå bestemme den videre veien fremover for kirken.

Etter kirkemøtet kunngjorde Konstantin resultatet i et brev til menighetene: Alle menigheter skulle feire påskesøndag.

Slik kunne den kirken som hadde hovedsete i Rom, utøve stor makt. De kristne i øst sto ved en korsvei.

En profetert tid for å flykte

Interessant nok hadde Kristus over 200 år før kirkemøtet i Nikea åpenbart en forbløffende profeti til apostelen Johannes. Profetien står i Åpenbaringen 12:6:

«Og kvinnen flyktet ut i ørkenen, hvor hun hadde et sted som er gjort i stand for henne av Gud, for at de der skal sørge for henne i tusen to hundre og seksti dager.»

I bibelprofetiene kan en dag symbolisere et år i oppfyllelsen. Hvis vi anvender denne fortolkningen på disse versene, skulle Guds kirke, symbolisert ved en kvinne, flykte fra forfølgelsene og i 1260 år skjule⁴ seg i «ørkenen».

Hvis denne flukten ut i «ørkenen» begynner omkring år 325 e Kr, kan vi forvente å se viktige begivenheter omkring 1260 år senere — på slutten av 1500-tallet.

Og det er nettopp det som skjedde. Femtenhundretallet viste seg også å være et viktig vendepunkt i verdenshistorien.

På den tiden gjorde Johannes

Gutenbergs arbeid boktrykkingen praktisk. Hans første store trykte verker var bibler.

Deretter rykket Martin Luther på begynnelsen av 1500-tallet verden over i en annen epoke, da den protestantiske reformasjonen begynte på det europeiske fastlandet. I det samme århundret brøt Englands Henrik 8 med den romersk-katolske kirke. På Elisabeth 1s tid ble den engelske kirke fast etablert.

Vi vil i et kommen-de avsnitt se hvordan Guds kirke begynte et nytt kapittel i kirkehistorien mens den var i «ørkenen». Men det er å foregripe begivenhetenes gang.

Kalt paulikianere

Etter kirkemøtet i Nikea måtte trofaste tilhengere av den apo-stoliske kirke og dens læresetninger flykte bort fra de viktigste byene og områdene.

Deres første bosted i «ørkenen» var i det vi idag kaller Armenia. Disse trofaste kristne ble kjent som paulikianere. De lærde er uenige om opprinnelsen til dette navnet. Noen mener det var på grunn av deres hengivenhet til apostelen Paulus fra den nytestamentlige oldkirken. Andre tror navnet kommer fra en biskop på 200-tallet.

Opprinnelsen til navnet er kanskje ikke så viktig, men hvem de var og hva de trodde er av stor betydning.

Selv om disse kristne levde i skjul⁵ fra begynnelsen av 300-tallet, ble de ikke kjent for verden før på 600-tallet.

Historikeren A.H. Newman beskriver paulikianernes skjulested i Armenia: «Det var fjellkjeden Taurus' veldige innskjæring eller runde oppdemningen som ga et forholdsvis sikkert bosted for denne gamle formen for kristendom» (*A Manual of Church History*, bind 1, s 381).

En forbløffende oppdagelse

Det største problem når man studerer kirkehistorien, er kanskje mangelen⁶ på originale skrifter fra dem vi ønsker å vite mest om.

Faktisk stammer mesteparten av det tilgjengelige materialet om alle kristne som ikke fulgte hovedstrømmen, fra dem som forfulgte dem. Slike kilder kan neppe betraktes som de mest pålitelige.

Men i tilfellet med paulikianerne ble det gjort en bemerkelsesverdig litterær oppdagelse på slutten av 1800-tallet. Den britiske forsker og teolog Fred C. Conybeare oppdaget paulikianske manuskripter fra 600- og 700-tallet som hadde vært oppbevart i et armensk kloster.

Dette forbløffende funnet hadde tittelen *Sannhetens nøkkel*. I denne samlingen kan vi lese om mange paulikianske skikker og trosoppfatninger.

George Fisher sier om denne oppdagelsen: «I manuskriptet som kalles *Sannhetens nøkkel* finner vi mange av deres [paulikianernes] trosoppfatninger.

Conybeare sier at han endelig har forstått hvem disse paulikianerne virkelig var. Alle som hadde skrevet om dem, er blitt forført av bakvaskelser. Jeg innså nå (sa han) at jeg var kommet over verket om en fase av den kristne kirke så gammel og forslitt at selve erindringen om den er gått tapt.»

Konstantin fra Mananeli

En av de mest fargerike personlighetene i den paulikianske perioden var en mann ved navn Konstantin av Mananeli. Tiden var sannsynligvis fra begynnelsen til midten på 500-tallet.

Du kan lese historien om ham i kapittel 54 i Edward Gibbons *Decline and Fall of the Roman Empire*. For plassens skyld vil vi omskrive denne spennende historien.

I byen Mananeli mottok Konstantin en av byens innbyggere som hadde kommet hjem fra fangenskap i Syria. Denne mannen hadde fått tak i et manuskript av Det nye testamente. Sammen studerte de Skriften. Konstantin var særlig tiltrukket av apostelen Paulus' brev (noe som noen lærde tror er årsaken til navnet paulikianere).

Etterhvert som flere og flere i området studerte og ble troende, antok de bibelske navn — Timoteus, Sylvanus, Titus osv. De la vinn på å leve etter Det nye testamentes lære etterhvert som de forsto den.

Antall troende vokste hurtig.

For å utrydde bevegelsen, sendte den bysantinske keiser en mann som het Simeon. Han samlet noen av Konstantins tilhengere og beordret dem til å stene Konstantin til døde.

(Fortsettes side 16)

HVEM VAR JESU FAR?

Enda millioner tror at Gud er en treenighet, mot- beviser den såkalte 'jule- historien' det!

Millioner av mennesker som betrakter seg som kristne, feirer Kristi fødsel. De fleste av disse menneskene tror også på læren om treenigheten. De påstår at deres tro i forbindelse med Kristi fødsel og treenigheten er basert på Bibelen.

Og likevel, hvis vi tror på Bibelens beretning om Kristi fødsel, kan vi simpelthen ikke godta treenigheten. La oss forstå hvorfor.

Sønn av Den hellige ånd?

Beretningen om Jesu unnfangelse fins hos to evangelieskribenter: Matteus og Lukas. De som tror på en treenighet, bruker kanskje Matteus' beretning for å bakke opp sin teori. Men la oss se hva Matteus skriver:

«Med Jesu Kristi fødsel gikk det slik til: Hans mor, Maria, var trolovet med Josef, men før de var kommet sammen, viste det seg at hun var med barn, ved Den Hellige Ånd» (Matt 1:18).

Senere viste en engel seg for Josef og sa: «Josef, Davids sønn! Frykt ikke for å ta Maria, din hustru, hjem til deg. For det som er unnfanget i henne, er av Den hellige ånd» (vers 20).

Ved første øyekast virker det som om disse versene indikerer at Den hellige ånd er en person som var

ansvarlig for at Maria ble gravid. Men kan det være riktig?

Få frem alle fakta

Profeten Jesaja sier: «Så skal da Herrens ord bli dem bud på bud, bud på bud, regel på regel, regel på regel, litt her, litt der . . . » (Jes 28:13). Bibelen er altså skrevet slik at vi må grave litt for å få frem alle fakta om et emne. La oss se hva Lukas har å si om Jesu fødsel.

Engelen som kom til Maria med nyheten om hennes forestående graviditet, sa: «Han [Jesus] skal være stor og kalles Den Høyestes Sønn» (Luk 1:32). Det er klart at uansett hvem det er som er «Den Høyeste», så vil han være Jesu Far. «Den Høyeste» innebærer at det ikke kan være noen høyere. Det i seg selv viser at Jesus var Sønn av det største vesen i universet.

Men i tilfelle noen vil diskutere dette punktet, kaster Lukas mer lys over emnet: «Derfor skal også det hellige som blir født, kalles Guds Sønn» (vers 35).

Hvis Den hellige ånd var en person, og hvis Den hellige ånd som person, forårsaket at Maria ble gravid, så burde Jesus bli kalt Den hellige ånds Sønn.

Ånd er kraft

Sannheten er at Den hellige ånd ikke er en person. Den er faktisk den kraft som Gud Fader bruker når han gjør noe. Dette blir gjort klart i samme vers hos Lukas: «Den hellige ånd skal komme over deg» — og hva er Bibelens definisjon på Den hellige ånd? «Den Høyestes kraft» (Luk 1:35).

Igjen blir uttrykket «Den Høyeste» brukt. Den hellige ånd er en kraft, en makt, som brukes av Den Høyeste — Gud Fader — til å utføre hans hen-

sikt. Som en analogi kan vi f.eks. si: «Ordene på denne siden er fra trykkpressen.» Trykkpressen er brukt som et medium — en kraft — til å overføre ord fra skribentens sinn til teksten du nå leser.

Ingen ville formode at trykkpressen frembragte ordene av sin egen vilje. Men uten trykkpressen kunne du ikke lese disse ordene.

På samme måte brukte Gud Fader Den hellige ånd som et medium for å få i stand unnfangelsen i Marias livmor. Uten den kraften kunne den overnaturlige unnfangelsen ikke ha funnet sted.

Dermed kan vi konkludere at Bibelens beretning forteller at Jesus er Sønn av Den Høyeste — Gud selv — og at unnfangelsen skjedde ved den kraft som strømmet ut fra Gud.

Hva Jesus sier om det

I tilfelle noen skulle være i tvil, la oss se hva Jesus selv sier om dette.

Ved et av sine mange sammenstøt med de selvrettferdige religiøse lederne på den tiden ble Jesus anklaget for blasfemi. Hvorfor? Fordi han hadde omtalt seg selv som Guds Sønn (Joh 10:36). Jødene trodde det bare var ett Gudsvesen.

Ikke lenge etter forklarte Jesus grunnen til at hans venn Lasarus var syk: «Denne sykdommen er ikke til døden, men til Guds ære, for at Guds Sønn skal bli æret ved den» (Joh 11:4).

Legg merke til at det var Guds Sønn, ikke Den hellige ånds Sønn, som skulle bli æret. Jesus kalte seg Guds Sønn.

Hvis det er behov for flere bevis, kan vi se på noen av Jesu siste ord som menneske på jorden. I Johannes 14 taler Jesus til sine disipler og gir dem noen siste oppmuntrende tanker, før han blir korsfestet.

I vers 26 lover Jesus sine disipler at de vil motta «talsmannen, Den hellige ånd, som Faderen skal sende i mitt navn.» Han omtaler Den hellige ånd og Faderen — Jesu Far — som to forskjellige enheter.

Den hellige ånd skulle gis til disiplene etter at Jesus var vendt tilbake til sin Far. Dette gir ytterligere bevis for at det er Gud, ikke Den hellige ånd, som er Jesu Far. Denne talsmannen, som Jesus Kristus lovet sine tilhengere, er det medium som blir brukt for Guds kraft. Det er den samme kraft som Gud brukte til å føre til Kristi unnfangelse.

Den hellige ånd er ikke en tredje person i Guddommen.

Begrepet treenighet fins ikke noe sted i Bibelen. I likhet med så mange religiøse forestillinger er det blitt formulert av mennesker under Satans innflytelse.

En bibellærd påpeker at treenigheten ikke er en bibelsk læresetning, og at det først var på 300-tallet at tanken fant innpass i teologien.

Og likevel, etter at denne eksperten medgir denne sannheten og anfører at det ikke er noe bibelsk grunnlag for å tro på denne læresetningen, sier han likevel at tanken om treenigheten må aksepteres som et faktum.

Mange skriftsteder viser klart at Den hellige ånd ikke er en person. Men betyr det noe hva Den hellige

ånd er? Det gjør det så absolutt!

Enkelt sagt er det nemlig ved Den hellige ånd at Gud gir deg evig liv! Det er ved Den hellige ånd at Gud unnfanger deg som sitt barn og gjør deg til en del av sin familie.

Treenighetslæren skjuler¹ Guds frelsesplan for menneskeheten. Læren om treenigheten innebærer at Guddommen er en lukket² enhet som ingen andre kan komme inn i.

Du bør lære mer om denne store sannheten. Hvorfor ikke skrive etter våre gratishefter *Hva er Den hellige ånd?* og *Hvorfor ble vi født?* Du vil bli overrasket!

Philip Stevens

ER DEN HELLIGE ÅND EN PERSON?

Er Den hellige ånd en person i likhet med Gud Fader og Jesus Kristus, slik doktrinen om treenigheten hevder? La oss granske Skriftens klare og enkle vitnesbyrd for å se hva Guds hellige ånd er.

1) Den er Guds kraft. «Ikke ved [menneskers] makt og ikke ved [menneskers] kraft, men ved min Ånd, sier Herren, hærskares Gud» (Sak 4:6). «Jeg er full av kraft ved Herrens Ånd og full av rett og styrke» erklærte profeten Mika (Mika 3:8).

2) Den er *visdoms og forstands Ånd*, råds og styrkes Ånd, den Ånd som gir kunnskap om Herren og ærefrykt for ham (Jes 11:2).

3) Den er en *gave* fra Gud. Etter

dåpen mottar man «Den hellige ånds gave» (Apg 2:38). Den blir utøst: «I de siste dager skal det skje, sier Gud: jeg vil utøse av min Ånd over alle mennesker» (vers 17, 1978-overs).

4) For at Den hellige ånd kan ha virkning, må den *opptennes*. «Derfor minner jeg deg om at du igjen opptenner . . . Guds nådegave,» sa Paulus til den unge evangelisten Timoteus (2 Tim 1:6).

5) Guds Ånd kan bli *utslokt* (1 Tess 5:19).

6) Den er Guds *befruktende* kraft (Matt 1:18; Rom 8:9).

7) Den er Guds *garanti* til oss om at han vil oppfylle sitt løfte til oss (Ef 1:13–14).

8) Den *utøser Guds kjærlighet* i våre hjerter (Rom 5:5).

9) Den *må fornyes* (2 Kor 4:16). Legg merke til at i alle disse skriftstedene fins det ikke ett eneste³ uttrykk som antyder at Ånden er en person.

Gjør en person noe av dette? Blir en person «utøst», «utslokt» eller «fornyet»?

Tenk også over et annet viktig faktum. Hvis Den hellige ånd hadde vært en person, da ba Jesus til feil person. Gjennom alle de fire evangeliene ser vi at Kristus taler til Gud som sin Far — ikke til Den hellige ånd.

Hvis skriften er vår autoritet, kan vi ikke akseptere treenighetslæren. Hva vil *du* tro på?

— Godt Nytt-staben

Den dramatiske historien om **KINESERE** som overholdt sabbaten

Her følger en av de mest forbløffende episoder i moderne historie. Det er som å gjenoppleve dommernes og profetenes opplevelser i gamle dager!

Vår dramatiske beretning begynner i året 1813, i en liten landsby i nærheten av Kanton i Kina.

Her ble Hong Xiuquan, hovedpersonen i dramaet, født. For uttalelsens skyld vil vi kalle ham Hong.

Hong kom fra en kongelig familie. Hans foreldre, og mange av hans andre slektninger, hadde flyktet til Sydkina som følge av invasjonen i Mandsjuria.

Da Hong var 16, var han velbevandret i den vanlige kinesiske undervisning. I en alder av 18 år ble han enstemmig utnevnt til skolelærer i sin hjemby av byens befolkning.

Fem år senere fikk Hong en samling bøker i foræring. Oversatt til norsk var tittelen på disse bøkene *Gode ord til tidens formaning*. Da han fikk bøkene, virket de ikke særlig betydningsfulle for ham.

Neste år, i 1837, gikk Hong glipp av en forfremmelse¹ innenfor skolevesenet, fordi hans mandsju-foresatte var redd for hans evner og hans familiebakgrunn. Denne forbigåelsen gikk slik inn på ham at han ble temmelig syk.

Under rekonvalesenstiden hadde Hong et merkelig syn. En opptegnelse om synet er bevart i Theodore Hamburgs hefte *The Visions of Hung-siu-tshuen*. Hamburg var misjonær fra «Basels Kina-evangeliske samfunn» (en sveitsisk institusjon).

I synet virket det som om Hong ble ført frem for en stor hersker. Der ble han konfrontert med en gammel kvinne (på den tid betraktet man kvinner som lavere enn dyr), og hun sa til ham: «Du gemene mann, hvorfor har du pleiet omgang med hine folk og besmittet deg? Jeg må nå vaske deg ren.»

I synet ble Hong så tatt til en elv og vasket i vannet. Deretter ble han ført inn i en stor bygning, hvor hans hjerte og innvoller² ble fjernet og erstattet med nye! Deretter fikk han et sverd, et segl³, og frukt å spise som han fant smakte utmerket.

Da Hong våknet, var han forbløffet over synet, men han forsto ikke meningen. Da han var blitt helt frisk igjen, begynte han å forbedre sin oppførsel etter beste evne. Han fortsatte som skolelærer i landsbyen i mange år og tenkte ikke mer på synet.

Hong oppdager Bibelen.

En dag lette Hongs søskenbarn Le i bokskapet hans og la merke til det uvanlige innholdet i verket *Gode ord til tidens formaning*. Her var det flere hele kapitler fra Bibelen (etter Robert Morrisons oversettelse), mange preken-essays over forskjellige bibeltekster og andre utsagn basert på Skriften.

Le fortalte Hong hva han hadde funnet. Hong begynte da å kikke gjennom bøkene, som hadde stått urørt i bokhyllen i syv lange år. Til hans forbløffelse oppdaget han at de siterte

kapitlene fra Bibelen rommet en delvis forklaring på det synet han hadde hatt seks år tidligere.

I de delene av Skriften som Hong hadde, fant han en beskrivelse av den himmelske Far — den store suverene hersker som var blitt åpenbart i synet flere år tidligere. Så leste han om Jesus, «den eldre bror av mange brødre».

Hong leste at Jesus var sendt som Frelser og budbærer. Han leste at man må omvende seg og la seg døpe for å kunne motta Den hellige ånd (Apg 2:38). Av disse versene forsto han meningen med å bli vasket i vann og å få sitt hjerte og sine innvoller fornyet.

Så døpte Hong og søskenbarnet Le hverandre. De ba til Gud, lovet at de ikke ville tilbe onde ånder, og kvittet seg så med sine avgudsbilder.

Etter at Hong hadde ødelagt sine avgudsbilder i den lille skolen han underviste i, ble han og de få vennene hans tvunget til å flykte til det indre av Kina. Mens han reiste inn i Kinas sydlige sentrale provinser, forkynte han det lille han visste. Igjen ble han skolelærer (mellom 1845 og 1846).

Besøk hos en misjonær

Ved utgangen av 1846 reiste Hong til Kanton, etter at han fikk høre at en kristen misjonær fra vesten bodde der. Han studerte der under misjonæren Issachar Roberts i nesten en måned og leste nye deler av Bibelen.

Unge misjonærer fra utlandet som også studerte under Issachar Roberts, misunte Hong hans evner og alvor. De sørget for at han ble fjernet! Bedrøvet forlot⁴ Hong byen.

Etter at Hong hadde vendt tilbake til det sentrale Sydkina, opplevde han at antallet landsbyboere som hørte på

ham og lot seg døpe, snart nådde nesten 2000. De måtte selv danne menigheter, og ble kjent som «menighetene av Guds tilbedere». Forkortet ble de kalt «Gud-tilbedere».

Vedvarende studium av Bibelen overbeviste Hong om at hans folk ikke skulle røke tobakk eller opium (som britene solgte til kineserne), at de skulle avstå fra berusende drikker unntatt under særlige omstendigheter, og at hviledagen, *sabbaten*, skulle holdes på den *syvende* dag i uken, lørdag.

Misjonærene var ikke særlig tilfreds med at «hviledagen ikke holdes på samme dag som i Europa, idet deres hviledag faller på lørdag etter vår tidsregning.»

Tenk et øyeblikk over hvor oppriktige disse hedningene var, som mang-let store deler av Guds åpenbaringer. Hvor takknemlige bør vi ikke være over at vi har Guds Ord i sin helhet når vi måtte trenge det!

Hongs kinesiske omvendte sluttet også å binde opp kvinnenens føtter. De sluttet med polygami og å delta i slavehandelen og ble lydige mot Guds lover, som var åpenbart til Israel ved Moses.

De fremholdt følgende forutsetninger for å bli omvendt: «De [de omvendte] må knele ned for Guds åsyn og be ham forlate dem deres synder.» Etter dåpen «må de fortsette daglig å be om guddommelig velvilje og Den hellige ånds hjelp til å fornye deres hjerter. De må be borbønn ved hvert måltid, holde sabbaten og lyde alle Guds bud, især at man skal avholde seg fra avgudsdyrkelse. De kan deretter bli betraktet som Guds barn» (fra Lin-Les bok, s 315).

Det neste store skritt

Til å begynne med kjente ikke Hong og hans omvendte de instruksene som fins i Det nye testamente. De måtte hovedsakelig finne veiledning hos Moses' instruksjoner som fins i loven⁵. Men legg merke til hva de gjorde:

Da Gud-tilbedernes velstand ble kjent i traktene, søkte mange som var i nød, beskyttelse hos disse sabbathholderne. Hele familier av plagede og fattige kom til dem, og også fredløse som flyktet fra det tyranniske mandsju-dynasti.

Igjen undersøkte Hong i Bibelen, han så Davids eksempel:

«Og alle som var i nød, eller som var trykket av gjeld, eller som var misfornøyde, samlet seg om ham [David]. Han ble deres høvding» (1 Sam 22:2).

Hong ble derfor høvding for sine kamerater. Han instruerte dem etter Moses' lov og straffet lovbrøtere i overensstemmelse med den. Som i Davids tilfelle var opprørerne ikke troende. De var bare villige til å gjøre som Hong påla dem, fordi de ikke likte mandsju-herskerne.

Dernest husket⁶ Hong sverdet han hadde sett i synet. Han leste i Bibelen om «sverd for Herren og for Gideon» (Dom 7:20). Han følte seg ansvarlig

Misjonærene anklaget taipingerne for å fornekte Jesus Kristus og hensynsløst å drepe uskyldige ofre.

for sitt folk på samme måte som dommerne i det gamle Israel.

«Deres styre er et teokrati, som øyensynlig har utviklet seg av det de tror er en ny guddommelig orden. Slik tilfellet var med israelittene under Moses, betrakter de seg som ledet av en person som er blitt utpekt av Den Allmektige til å være utøver av hans vilje på jorden» (s 211 i Lin-Les verk).

I 1851 hadde antall misnøyde steget med flere titusener. De utropte Hong Xiuquan som hersker av et nytt dynasti som forvaltet et guddommelig eller himmelsk rike.

Det nye dynastiet ble kalt «Taiping», som betyr «vår fyrstes rike», han som skapte himmel og jord.

Til å forsvare sitt territorium ble de misnøyde først tvangsinnkalt til militærtjeneste. Så leste Hong i loven hva Moses hadde sagt:

«Når du drar ut i krig mot din fiende . . . [skal] tilsynsmennene . . . tale til folket og si: Er her noen mann som har bygd et nytt hus og ikke innviet det? Han kan vende tilbake til sitt hus . . . Er her noen mann som er redd og motfallen? Han kan gå og

vende tilbake til sitt hus» (5 Mos 20:1, 5, 8). Dermed gjorde Hong militærtjeneste til en frivillig sak!

Utenlandsk innblanding

Store områder ble befridd fra mandsju-undertrykkerne. I 1860 fikk bevegelsen internasjonal anerkjennelse. Atskillige tusener ble lydige, og opp til 50 millioner kinesere levde i fred og velstand under den taipingske forvaltning av Guds lover.

Da taipingerne avskaffet avgudene, tilintetgjorde de naturligvis også Maria- og helgenbildene, ved siden av buddhistiske avgudsbilder. Jesuittenes vrede ble vakt. De overtalte de franske troppene i Kina til å støtte det regjerende mandsju-dynastiet, som de hadde ligget i klammeri med.

Dessuten hadde de engelske og amerikanske misjonærene bare oppnådd 1500 omvendte gjennom mange års arbeid, og nå ble de misunnelige over at så mange mennesker leste i Bibelen uten deres misjonsaktivitet.

Misjonærene begynte en bevisst kampanje mot taipingerne. De anklaget dem for å forkaste Bibelen, for å fornekte Jesus Kristus, for hensynsløst å drepe uskyldige ofre. Ærlige misjonærers sanne rapporter ble undertrykt!

Britiske handelsfolk, som var interessert i å selge opium til kineserne, ble bekymret over tapet av inntekter. Husk, dette var på opiumkrigenes tid — da utlendinger, og særlig britene, søkte å dominere kineserne ved å tvinge dem til å kjøpe opium.

Britene og andre utenlandske elementer tvang mandsjuene til å underskrive traktater som legaliserte opiumshandelen. Dette satte Taipinghæren i en alvorlig knipe.

Britene forsikret de kinesiske revolusjonære om at de ville forbli nøytrale og bare beskytte britisk eiendom mot ødeleggelse. I virkeligheten sendte britene våpen til mandsjuene, og mandsjuene importerte våpen på skip under amerikansk flagg!

En anmodning blir avslått

Taipingerne søkte også å handle med britene. De sendte en hær til Shanghai for å innlede forhandlinger. Lederen av Taiping-troppene sa til britene, amerikanerne, portugiserne og andre utlendinger i Shanghai:

«Jeg kom til Shanghai for å inngå

en traktat for å se oss forbundet ved handel og samkvem. Jeg kom ikke for å slåss med dere. Hvis jeg med det samme hadde angrepet byen og drept innbyggerne der, ville det ha vært det samme som at medlemmene av en familie sloss innbyrdes» (s 283 i Lin-Les verk).

Dette utdraget fra et lengre brev ble sendt til de utenlandske myndighetene i Shanghai av følgende grunn: Taipingerne trodde at britene var nøytrale, men da de kom til Shanghai, skjøt britene på dem.

En korrespondent fra *North China Herald* beretter: «De [taipingerne] viftet med hendene, ba våre offiserer om ikke å skyte og sto der ubevegelig og ønsket å etablere forbindelse og forklare sin sak!»

Da taipingerne trakk seg tilbake i sikkerhet, møtte de misjonæren Milne. For å unngå at han ville komme til skade i en eventuell kamp, sendte de ham til Shanghai med en eskorte. Etter at de hadde avlevert Milne i god behold, ble de skutt ned av britiske soldater!

En avgjørende fell

Hong kunne ikke forstå hvorfor de kristne landene fra den andre siden av havet handlet som de gjorde. I sorg trakk han seg tilbake fra all kontakt med utlendingene, men fortsatte å studere Bibelen sammen med de troende.

Hong lot sine generaler spre troppene ut over de befestede byene⁷ i området hans. Mandsjuene var ettertrykkelig slått, og taipingerne ventet ikke noe angrep. Dette — og dessuten en feilvurdering av britenes og franskmennenes hensikter⁸ — skulle vise seg å være katastrofalt for taipingerne.

Selv om de offisielle erklæringene fra de utenlandske regjeringene gikk ut på at England ville forbli nøytral, viste de faktiske handlingene som ble begått mot kineserne, det motsatte. Britene oppildnet mandsjuene mot taipingerne og fikk gradvis tvunget igjennom taipingernes tilbaketrekning og nederlag.

Denne artikkelen kan ikke ta med alle de opplysninger som kompetente historikere har samlet. Men som den britiske statsminister Gladstone en gang sa, vil denne handlingen gå over i historien som en svart anmerkning mot England.

På grunn av utenlandske intriger, mandsju-hæren og religiøs forfølgelse omkom de fleste av disse kinesiske sabbatsholdere, også Hong selv.

Lenge etter at disse kineserne var døde som Gud hadde åpenbart noe av sin sannhet for, reiste de opprørerne som hadde vært tilknyttet dem, seg igjen i opprør mot mandsjuene. De kalte seg «harmoniens rettferdige never» — eller «boksere».

Disse kinesere kjente ikke den form for kristendom som folk i den vestlige verden bekjente seg til!

Deres oppstand — bokseroppstanden — var rettet mot utlendinger og især mot misjonærer.

Men de hadde glemt sabbaten og Guds lover.

Hvorfor Kina idag er oppslukt av kommunismen

Idag høster⁹ vi lønnen for våre synder i Kina. For kineserne var de europeiske landene samvittighetsløse og blottet for alle menneskelige karaktertrekk.

Siden den gang har utbredelsen av Guds Ord ikke hatt mye fremgang blant kineserne. I 1949 oppslukte kommunismen landet.

Når jeg tenker på den skjebne¹⁰ disse kinesiske sabbatsholderne og deres uvitende kamerater, som søkte deres beskyttelse, ble utsatt for, blir jeg minnet om Paulus' formaning i Hebreerne:

«Og hvorfor taler jeg lenger? Tiden

ville ikke strekke til om jeg skulle fortelle om Gideon, Barak, Samson, Jefta, David og Samuel og profetene. Ved tro seiret de over kongeriker, håndhevet rettferd . . . ble veldige i krig, fikk fienders hærer til å vike . . . Andre igjen måtte tåle hån og hudstrykning, ja, lenker og fengsel. De ble steinet, gjennomslått, fristet. De døde for sverd . . . Verden var dem ikke verd» (Heb 11:32–38).

Hvor uverdig verden faktisk er, fremgår av det overlagte falskneri som den nedskrevne historie beskriver Taiping-opprøret med.

Misjonærer så vel som politikere har beskyldt taipingerne for å begå handlinger som i virkeligheten taipingernes fiender hadde gjort seg skyldige i. Taipingerne ble baktalt, akkurat som David og hans tilhengere ble det.

Et viktig sammendrag av dette dramaet av menneskelig erfaring — boken som er grunnlaget for denne lite kjente oppteignelsen — ble skrevet av en hvit som brukte det kinesiske navnet Lin-Le. Verket har tittelen *Ti-Ping Tien-Kwoh, the History of the Ti-Ping Revolution* og ble utgitt i London i 1866.

Her er en leksjon vi aldri må glemme.

Vi burde verdsette det vi kjenner til av Guds Ord og være klar over at dette dramaet skjedde i det fjerntliggende Kina, da Guds folk i Amerika nettopp holdt på å begynne en ny æra i å forkynne evangeliet.

Kineserne, som i 200 år hadde vært under mandsjuenes åk, handlet etter Guds Ord så godt de kunne. «Deres lover var utformet og allerede innstiftet da Det nye testamente [i dets helhet] kom dem i hende» (s 125 i Lin-Les verk).

Vi kan kanskje nå innse vårt fulle ansvar for å forkynne evangeliet om Guds rike til *alle* folkeslag. Gud har utvalgt oss — hans trofaste få i et Israel fylt av synd — til å bære lyset til dem som lever i mørke.

Hermann L. Höh

TAIPING- arven

For ikke så lenge siden var Kina avskåret fra det meste av verden. De var ikke medlem av FN og hadde heller ikke diplomatiske forbindelser med USA.

Etter å ha kjempet sammen som allierte i 2. verdenskrig ble verdens mest folkerike nasjon og verdens mest innflytelsesrike og mektige kristne nasjon fremmede for hverandre.

Så, i begynnelsen av 1972, begynte Kina forsiktig å åpne døren til vesten. USAs president Richard Nixon besøkte Kina, og diplomatiske forbindelser ble gjenopprettet. Under Deng Xiaopings ledelse begynte Kina en rekke liberaliseringsreformer.

Begivenhetene sommeren 1989 som kulminerte i nedkjempelsen av pro-demokratiske demonstrasjoner på Den himmelske freds plass, førte til en midlertidig¹ nedkjøling av forbindelsene. Men Kina ønsker offisielt å fortsette den åpne dørs politikk, mest av økonomiske årsaker.

Kristne misjonærorganisasjoner har vært ivrige etter å gå gjennom denne åpne døren. De ser entusiastisk frem mot å kunne nå denne nesten en fjerdedel av menneskeheten som hittil har vært avskåret fra Bibelens budskap.

Kristendommens anseelse i Kina

Herman L. Höh og undertegnede besøkte Nanking i 1984. Denne byen, taipingernes hovestad, er stadig sentrum for det som er tilbake av kinesisk kristendom. Vi møtte Nankings biskop og lærerstaben og studentene av det som dengang var Kinas eneste fungerende presteseminar.

Vi oppdaget at disse menneskene var optimistiske og takknemlige for at det igjen var tillatt med kontakt med vestlige kirker. Men de var realistiske med hensyn til utsiktene for en større utbredelse av kristendommen i landet deres.

Oppriktige og velmenende organisasjoner tar ofte ikke i betraktning det omdømme kristendommen har i Asia. Hengivne misjonærer er ofte blitt etterfulgt av skruppelløse handelsfolk, og forkynnelsen av evangeliet er tragisk nok blitt oppfattet som forløperen for grådighet² og utnyttelse.

Dagens kinesiske styresmakter betrakter taipingerne som forløperne for bondeoppstanden som styrtet mandsjuene, og dermed en del av en rekke av begivenheter som resulterte i at Folkerepublikken ble opprettet i 1949. De har ikke glemt at kristne land valgte å understøtte mandsjuene istedenfor de kjempende taipingerne.

En reisehåndbok om Nanking påpeker at «taipingernes fiasko med å oppnå hjelpe fra den kristne verden spilte en avgjørende rolle i deres endelige undergang» (*In Search of Old Nanking*, s 176).

Boken fortsetter: «Taiping-bevegelsen var en form for ortodoks kristendom. Det er derfor forbløffende at de kristne land og misjonærer forkastet dem og stilte seg på de brutale avgudsdyrkende og fremmedfiendtlige mandsjuenes side. De utenlandske nasjonene stilte seg helt klart på mandsjuenes side på grunn av de finansielle fordelene de kunne få fra dem.

De utenlandske misjonærene understøttet sannsynligvis ikke taipingerne fordi de var redde for denne nye formen for kinesisk kristendom, og ville ikke gjøre innrømmelser overfor³ dem, men insisterte på at kristendommen skulle introduseres i Kina på bare én måte — nemlig deres!» (s 178).

Kineserne glemmer ikke så lett, og de er fordypet i tradisjoner. Den pragmatiske kineser er ikke fiendtlig innstilt til ideer fra utlandet, når han ser at de virkelig er bedre. Som Deng Xiaoping har sagt: «Det spiller ingen rolle hvilken farge en katt har, bare

den fanger mus.» Kristendommen lyder god, men dessverre lever de som går inn for den, ofte ikke opp til dens idealer.

En ny mulighet for å forkynne evangeliet

I forrige århundre skrev lord Elgin til handelsfolkene i Shanghai: «Den kristne kultur må slå seg frem blant et skeptisk og begavet folk ved å gjøre det klart at en tro som rekker til himmelen, gir en bedre garanti for offentlig og privat moral enn en som ikke hever seg over jorden» (*Chinese Characteristics*, s 15).

Arthur Smith, en misjonær som arbeidet i Kina i årtiene som fulgte etter taipingerne, skriver i boken *Chinese Characteristics* (utgitt i 1894):

«Kina er ikke et land, og kineserne ikke et folk som kan tas med storm av hva som helst. Den eneste måten man kan sikre seg den kinesiske rases grundige og vedvarende respekt på ... er ved overbevisende levende eksempler som viser at den kristne kultur ... frembringer resultater som den kultur som Kina allerede har, ikke kan måle⁴ seg med» (s 105–106).

Etterhvert som kommunismen bryter sammen verden over, kan det se ut som om de neste årtier vil by på store muligheter for den kristne tro. Globale kommunikasjonsnett kan bringe evangeliet — både det sanne og det falske — over grenser og inn i de fjerneste strøk på jorden. Men i siste instans er det de kristnes oppførsel som gir det mest overbevisende vitnesbyrd.

«Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet til hverandre» (Joh 13:35).

Hvis ikke de såkalte kristne land lever opp til denne standarden, kan vi da forvente at andre folk skal ta den kristne tro alvorlig?

John Halford

¹ sv temporär

² sv girighet

³ sv inför

⁴ sv mäta

SABBAT ELLER SØNDAG?

Hvilken dag skal vi holde?

De fleste kristne holder søndag som «Herrens dag». Noen få holder sabbaten. Hvem har rett? Dette trenger du å vite!

For å forstå hvilken dag de kristne skal holde hellig, må vi begynne ved begynnelsen — ved skapelsesuken.

Gud hvilte på skapelsens syvende dag, den dagen som idag kalles lørdag (1 Mos 2:2). Deretter «velsignet [han] den sjuende dag og helliget den» (v 3). Straks etter at Gud hadde skapt mennesket, skapte han sabbaten. Det var en del av hans plan for menneskeheten like fra begynnelsen.

Den syvende dagen er den dagen Gud velsignet og satte til side. Bibelen sier ikke noe sted at Gud flyttet sin velsignelse fra den syvende dagen, eller at han overførte sin velsignelse til en annen dag.

Til minne om skapelsen

Senere tok Gud sabbaten med i listen over de ti grunnleggende reglene, som hans folk skulle leve etter, alminnelig kjent som De ti bud.

Det fjerde bud lyder:

«Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig! Seks dager skal du arbeide og gjøre all din gjerning. Men den sjuende dagen er sabbat for Herren din Gud. Da skal du ikke gjøre noe arbeid . . .

For på seks dager gjorde Herren himmelen og jorden, havet og alt det

som i dem er, og han hvilte på den sjuende dagen. Derfor velsignet Herren sabbatsdagen og helliget den» (2 Mos 20:8–11).

Dette er ikke et bud om hvilken som helst dag av syv. Det fjerde bud pålegger oss å hvile på ukens¹ syvende dag. (Til bevis for at lørdag idag er den dagen som ved skapelsen var dag nr syv i uken, bør du skrive etter gratisheftet *Har tidsregningen gått tapt?*)

Noen tror at kristne ikke behøver å holde De ti bud. Men Jesus sier i Matteus 5:17:

«Dere må ikke tro at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle.» Det greske ordet som her er oversatt *oppfylle*, betyr «bringe til fullt uttrykk» eller «vise i full størrelse».

Jesus fortsetter: «For sannelig sier jeg dere: Før himmel og jord forgår, skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå, før det er skjedd alt sammen» (vers 18).

Er himmel og jord forgått? Selvfølgelig ikke! Ja, så består alle budene.

De fleste bekjennende kristne er naturligvis enige i at det ikke er tillatt å ha andre guder enn Gud, eller å stjele eller myrde. Mange sier likevel at vi ikke lenger behøver å holde det fjerde bud, sabbaten.

Jesus svarer dem slik:

«Den som da bryter et eneste av disse minste bud, og lærer menneskene dette, han skal bli kalt den minste i himlenes rike. Men den som holder dem og lærer andre dem, han skal kalles stor i himlenes rike» (vers 19).

En sabbatshvile for Guds folk

Hebreerne 4:9 sier: «Så står det da en sabbatshvile tilbake [på gresk *sabbatismos*, som også betyr «overholdelse av sabbaten»] for Guds folk.»

Hebreerne 3 og 4 slår følgende vik-

tige punkter fast: Gud hvilte på den syvende dagen fra alle sine gjerninger (4:4). Det er et løfte om å komme inn til Guds hvile (4:1). Å komme inn i landet Kanaan var et forbilde på eller en forvarsel om å komme inn til Guds hvile (3:7–11). Det står fortsatt tilbake å komme inn til den sanne hvile (4:7–8).

Fordi sabbatsholdelsen er et bilde på denne hvilen, står det tilbake en helligholdelse av sabbaten for Guds folk (4:9).

Jesus fortalte mer om sabbaten som svar på en del kritikk. Jesu disipler var sultne en sabbat da de gikk gjennom kornåkrene, og de plukket derfor noen aks og spiste dem (Matt 12:1–8; Mark 2:23–28).

Fariseerne kritiserte Jesus og anklaget disiplene hans for å bryte loven. Jesus viste til Davids eksempel. David hadde også gjort det «som ingen har lov til» (Mark 2:25–26), men var uskyldig, fordi det var viktigere med barmhjertighet (Matt 12:7).

Så sa Jesus til dem: «Sabbaten ble til for menneskets skyld» — ikke bare for israelittenes eller jødernes skyld, men for hele menneskehetens skyld — «og ikke mennesket for sabbatens skyld» (Mark 2:27). Gud skapte sabbaten for å sikre vår fysiske og åndelige velferd.

Fariseernes regler om hvordan sabbaten skulle holdes, var for strenge. De innså ikke at det var Guds hensikt² at den skulle være en velsignelse og ikke en byrde. Jesus fortsatte derfor:

«Så er da Menneskesønnen [et begrep som Jesus ofte brukte om seg selv] herre også over sabbaten» (Mark 2:27–28).

Jesus erklærte seg selv som Herre over sabbaten. Han sa *ikke* at han, som Herre over sabbaten, erklærte den for å være ute av kraft, eller at han skiftet den til en annen dag. Som vår Herre er Jesus også Herre over den dag han skapte til vårt gode.

Når var «Herrens dag»?

Ble sabbaten endret til søndag ved Jesu oppstandelse? Innførte Jesus ved sin oppstandelse en dag som ble kalt «Herrens dag», på det vi nå kaller søndag?

Bibelen sier ikke at sabbaten ble forandret til en annen dag. Men noen sier at «Herrens dag» er en ny dag for tilbedelse til ære for Kristi oppstandelse.

Riktignok oppsto Jesus igjen, men han oppsto ikke på en søndag!

Jesus sa at det eneste tegnet han ville gi de vantro³ på hans tid om at han var Messias eller Kristus, var profeten Jonas' tegn (Matt 12:38–39). «For på samme måte som Jonas var tre dager og tre netter i storfiskens buk, slik skal Menneskesønnen være tre dager og tre netter i jordens hjerte» (vers 40).

Jesus var i graven i 72 timer. Hans legeme ble lagt i graven om kvelden (Matt 27:57–60), og han kom ut av graven igjen 72 timer senere, lørdag kveld.

Vi kan ikke behandle dette emne uttømmende i en så kort artikkel, men vårt gratishefte *Oppstandelsen fant ikke sted på en søndag* inneholder detaljerte beviser.

Jesus oppsto ikke på noen søndag, og han autoriserte heller ikke søndagen som «Herrens dag». Det gjorde heller ikke apostlene. La oss undersøke de skriftstedene som noen sier beviser at apostlene holdt «Herrens dag».

Apostelen Johannes skrev Åpenbaringsboken. I første kapitel, vers 10 fastslår han: «Jeg var bortrykket i Ånden på Herrens dag. Og jeg hørte bak meg en veldig røst, på samme måte som av en basun.»

Ikke noe sted i Bibelen blir uttrykket «Herrens dag» definert som den første dag i uken. Hvis det hadde vært Johannes' hensikt at det skulle bety en spesiell dag i uken, så ville «Herrens dag» være den dagen som Jesus Kristus indikerte at han var Herre over — sabbaten (Mark 2:28).

Sammenhengen i Åpenbaringen 1:10 viser at Johannes ikke mente å angi hvilken ukedag det var han mottok åpenbaringen på. Han ville uttrykke at han i et syn ble bragt til den fremtidige begivenheten som mange steder i Bibelen kalles «Herrens dag».

Den første dag i uken?

I Apostlenes gjerninger 20:7 kan vi lese: «På den første dag i uken var vi samlet for å bryte brødet. Paulus holdt da samtaler med dem, for han skulle fare derfra neste dag. Han drog ut sin tale like til midnatt.»

Noen tror at uttrykket «å bryte brødet» i dette skriftstedet er en henvisning til det å innta Det nye testaments påskesymboler, det som iblant kalles å ta Herrens nattverd. De trekker den slutning at dette var en søndagsgudstjeneste.

Men legg merke til hva bibel-eksperten E.W. Bullinger sier om opprinnelsen til uttrykket «å bryte brødet»:

«'Å bryte brødet' . . . er en ordrett oversettelsen av den hebraiske vendingen . . . (*paras lekhem*), som betyr å innta føde, og brukes om å spise som når vi taler om et måltid . . . Vi har den samme hebraiske vendingen i de greske ordene i Det nye testamente, og leserne kan ikke ha hatt noe annet begrep eller noen annen mening i tankene» (*Figures of Speech Used in the Bible*, s 839–840).

Dette var ikke noen gudstjeneste. Det som foregikk her var langt mer i overensstemmelse med en særlig middag med en hedret gjest (apostelen Paulus).

Noen har ment at 1 Korinter 16:1–2 henviser til en kollekt som ble tatt opp ved en søndagsgudstjeneste. Men det er bare en antagelse. Bibelen sier at innsamlingen skjedde den første dag i uken, men den sier ikke noe om at det var en gudstjeneste for den.

Dette var ikke en offergave til dekning av menighetens normale utgifter. Det var en særlig innsamling til de trengende hellige i Jerusalem (v 1).

Samuele Bacchiocchi bemerker at språket i vers 2 legger vekt på at innsamlingen skulle foregå privat.

Bacchiocchi sier at det greske verbet som er oversatt til «legge til side», helt klart har den underforståtte mening at offergaven «skulle legges til side i den enkeltes hjem, inntil apostelen [Paulus] kom for å hente den. På det tidspunktet kunne innsamlingen av det som var lagt til side, hurtig arrangeres» (*From Sabbath to Sunday*, s 93).

Å si at innsamlingen fant sted under en gudstjeneste er å legge en

personlig fortolkning inn i Bibelen.

La oss nå undersøke de skriftstedene som noen tror fordømmer helligholdelsen av sabbaten eller anfører at det ikke gjør noen forskjell hvilken dag vi overholder.

Kolosserne 2: Dette kapitlet er for langt til at vi kan sitere det her, men du kan lese det i din egen Bibel.

Paulus bekjempet et kjetteri som var brutt ut i Kolossæ. Visse jødekristne var blitt ofre for den tidlige gnostiske læren. De påsto at Jesus Kristus ikke var midtpunktet for Guds frelsesplan. De vanæret Kristus ved å prøve å nå Gud på en annen måte.

Noen sier at vers 14 betyr at De ti bud, medregnet sabbaten, ble avskaffet ved korsfestelsen, at de ble naglet til korset. Er dette riktig?

Hva var det som ble naglet til korset? *Kolosserne 2:14* sier at det var «skyldbrevet», det vil si det åndelige skyldbrevet for våre synder som Jesus utslettet med sitt offer.

Paulus fordømmer ikke loven, men han fremhever Kristi rolle ved å påpeke at da Jesus ble ofret, ble opp-tegnelsen over våre synder naglet til korset.

I vers 16–17 kan vi lese: «La derfor ingen dømme dere for mat eller drikke eller med hensyn til høytider eller nymånedager eller sabbat! Dette er bare en skygge av det som skulle komme, men selve legemet hører Kristus til.»

Kjetteriet gikk ut på et forsøk på å nærme seg Gud ved bruk av selvvalgt ydmykhet — askese (vers 23). Dette omfattet strenge regler med hensyn til så vel å spise og drikke, som tunge bestemmelser om påbud og forbud i forbindelse med høytider, nymåner og sabbater (v 16, 20–22).

De som fulgte disse forskriftene, ble avledet fra kristendommens kjernepunkt. De hadde tapt Jesu Kristi sentrale rolle i frelsesplanen av syne.

Paulus sier ikke at det ikke har noen betydning om man lyder Guds lover, medregnet det å holde sabbaten. Det han sier, er at ingen handling, det være seg at man lar seg omskjære eller feirer nymåner eller sabbater, kan erstatte eller overgå Kristus.

Å ære og holde dager?

Romerne 14:5: «Den ene setter én dag høyere enn en annen dag. Den andre holder alle dager for å være

³ sv tvivlende

like. Alle må bare være fullt viss i sitt eget sinn!»

Igjen skriver Paulus skriver om askese. Noen i menigheten i Rom trodde at de kristne bare skulle spise plantekost. Paulus kalte disse menneskene «svake i troen» (vers 1–2).

De som var sterkere i troen, visste at de også kunne spise kjøtt. Intet i Guds lov foreskriver vegetarisme. De som var sterkere i troen, visste at de var fritatt for bibelsk askese.

En del av kontroversen som hadde oppstått mellom disse svake og sterke kristne, var hvorvidt man skulle ære visse dager. De som var svakere i troen var av den overbevisning at noen dager var bedre egnet enn andre til å faste, spise eller avstå fra visse matslag på.

Slike oppfatninger har ikke noe grunnlag i Guds lover, men Paulus

fordømte dem ikke, så lenge de ikke erstattet den kristnes fokus på Kristus (vers 6). Spørsmålet var ikke om man skulle holde sabbaten eller ikke.

Galaterne 4:10: «Dere tar vare på dager og måneder og høytider og år.» Regler som var skapt av mennesker, hadde igjen funnet vei inn i kirken. Men Paulus forkynte ikke toleranse for galaterne. Galaterne holdt på å bytte ut Kristi sentrale rolle.

De som forkynte et falskt evangelium (Gal 1:6–7), påsto at man ble rettferdiggjort ved menneskelagede regler og sa at frelsen avhenger av menneskelige ytelser. Legg merke til at Paulus anklaget galaterne, som var omvendt fra hedenskapen, for å vende tilbake til «den svake og fattige barnelærdom» (Gal 4:8–9) som de tidligere hadde trellet under. Galaterne holdt dager, ikke etter

Guds lov, men etter overtro.

Som i tilfellet med Romerne og Kolosserne setter Paulus' brev til galaterne ikke spørsmålsteget ved Guds lov, medregnet sabbaten. Paulus fremhever at ingen handling kan erstatte Kristi betydning.

Ved å undersøke disse skriftstedene, kan vi se at sabbaten ikke er opphevet, og at hverken Faderen, Jesus Kristus eller hans disipler innførte søndag som hviledag. Det gamle testamentes hviledag, nemlig sabbaten, er også Det nye testamentes hviledag, den dag du og jeg idag skal holde som sabbat.

Hvis du ønsker flere opplysninger om dette emnet, er det bare å skrive etter vårt gratishefte *Hvilken dag er den kristne sabbat?*

Peter Ditzel

Liten hjord i ørkenen

(Fortsatt fra side 7)

De ble truet⁴ med dødsstraff om de ikke samarbeidet.

I en gruppe av troende kan noen dessverre bli svake. I dette tilfellet ble i det minste én av dem svak — og han stenet sin tidligere leder.

Men så oppsto en beretning som er merkeligere enn fantasi. Simeon ble så beveget over troen til Konstantin og hans paulikianske tilhengere at han selv kom til troen etter denne modige mannens død.

Mye på samme måte som apostelen Paulus fra Det nye testamente sluttet Simeon seg til den lære han var sendt for å utrydde.

Simeon ga avkall på sitt tidligere liv, sine æresbevisninger og sin formue. Han ble snart leder og prest blant de forfulgte paulikianerne. Han ga også sitt liv som martyr for den kristne sak som han hadde sluttet seg til.

Som Edward Gibbon skrev om disse tidene: «Fra blodet og asken til de første ofrene reiste det seg gjentatte ganger en rekke av lærere og menigheter» (*Decline and Fall of the Roman Empire*).

Hvilket inntrykk gjorde ikke disse paulikianerne!

Guds folk hadde mer enn bare en tilfeldig innvirkning på verden i sin tid, selv om de i mange hundre år var samlet i «ørkenen» i Armenia.

Midt på 800-tallet forfulgte keiserinne Teodora hårdt de paulikianske kristne. Det er antatt at så mange som 100 000 led martyrdøden i årene mellom 840 og 860 e. Kr.

Men kirkens år i «ørkenen» var ikke forbi. Kirken måtte flytte. Mange hadde allerede flyttet til det sydøstlige Europa. Tidene skulle igjen forandre seg. Vi vil gjenoppta historien i neste kapittel, da Guds forfulgte kirke flyktet til Europa.

Men vi slutter dette kapitlet med en oversikt over paulikianernes læresetninger og tro, hentet fra forskjellige kilder, deriblant Conybeares *Sannhetens nøkkel* og *Encyclopædia Britannica*, 11. utgave.

Oversikt over paulikianernes tro

1) De døpte bare voksne, idet de påberopte seg Kristi eksempel — han var 30 år gammel da han ble døpt.

2) De døpte ikke i en døpefont, men ved neddykking.

3) De trodde at selv om Kristus ble

korsfestet for menneskeheten, bød han ikke at vi skal tilbe korset.

4) De trodde ikke på at Jesu mor Maria forble en jomfru, og de anså ikke at hun står mellom Gud og menneskene.

5) De forkastet katolikkenes messe, nattverd og skriftemål.

6) De trodde at sann anger og omvendelse var en forutsetning for dåpen.

7) De trodde at kirken ikke var en bygning, men en samling mennesker.

8) De var kjennetegnet ved sin lydighet mot De ti bud, og de trodde at en kristen er en person som kjenner Kristus og holder hans bud.

Fred Conybeare sier kortfattet om paulikianerne: «Sabbaten ble kanskje holdt, og søndagen ble ikke holdt på noen spesiell måte . . . Onsdag og fredag ble ikke holdt som fastedager. Denne fasen av kirken kjente ikke noe til den moderne jul eller Marias budskapsdag⁵ eller de andre høytidene som er forbundet med Jesu liv forut for hans 30. år.

Det generelle inntrykk som studiene etterlater oss, er at vi her har for oss en slags kirke som ikke er særlig fjernt fra Palestinas primitive jødiske kristendom» (s 193).

— Ronald D. Kelly

Det kan la seg gjøre!

Terry Fox utførte en bedrift som aldri tidligere var utført. Gjennom kristne rekker Gud idag mot et mål som er langt mer forbløffende.

Terry Fox begynte med alle sjanser imot seg. Han hadde alltid ønsket å spille kurvball¹ på college. Men drømmen ble knust av kreft: I en alder av 18 måtte høyre ben fjernes over kneet.

Men i mars 1977, da Terry lå på sykehuset i British Columbia, slo en ny tanke ned i ham.

Terry skrev til den kanadiske kreftforening: «På en eller annen måte må lidelsen stoppes.» Han foreslo å dramatisere de funksjonshemmedes stilling og å reise penger til forskning ved å løpe på en protese tvers over Canada, en strekning på 8500 km!

Ideen gjorde ikke inntrykk på foreringen, som ignorerte Terry. Selv hans nærmeste venner hånte hans plan.

Dermed var det opp til Terry Fox å vise at det kunne la seg gjøre.

Aldri tidligere gjort

Stopp opp og tenk: Som kristen er du blant de første mennesker som deltar i en storslått plan som Gud har uttenkt for å vise at noe som aldri tidligere er gjort, kan la seg gjøre.

Gud vil for første gang å ta skrøpelige, kjødelige mennesker og forvandle dem til mektige, udødelige medlemmer av sin familie!

Gud vet at lidelsen på en eller annen måte må stanses, slik Terry Fox skrev. Gud har i sinne å stanse all lidelse i denne verden gjennom sitt utkalte folk.

En ung manns smertefulle søken

Terry besluttet seg til å gjennomføre turen. Men først måtte han lære å løpe på nytt. To hopp på venstre ben, så et smertefullt hink på det kunstige² høyre benet. Hopp, hopp, hink. Om og om og om igjen.

Terry begynte å løpe en smertefull kilometer hver dag. Åtte måneder senere kunne han tilbakelegge 35 km på en dag.

Terrys familie reiste litt penger ved å arrangere et loppemarked. Noen lokale forretningsfolk hjalp til.

Tolvte april 1980 dyppet Terry protesen i havnen i St. John's i Newfoundland. Vancouver lå 8500 km og 5 måneder vekk. Håpets maratonløp begynte.

Terry begynte med bare 2500 dollar. Han håpet helt urealistisk å reise 1 million dollar.

I ukevis vekket hans løp tvers over Canada bare liten oppmerksomhet. Han tilbakela 42 km om dagen, med sin stump av et ben som blødde og svidde. Men han så ikke en eneste³ stor menneskemasse. En politiavdeling betegnet ham som en fare for trafikken. Lite penger kom inn. Det var trøstesløst, deprimerende og nedslående. Bare den rene seighet holdt ham oppe.

Hopp, hopp, hink.

Hva sperrer veien for deg?

Alle kristne deltar i et løp for å utføre noe som aldri tidligere er gjort — å forvandle mennesker til medlemmer av Guds egen familie.

Hva sperrer veien for deg? Sløvhets? Motløshets? En overveldende fristelse?

Paulus gir følgende oppmuntring: «Vet dere ikke at de som løper på

idrettsbanen, de løper alle, men bare én får seiersprisen? Løp da slik at dere kan vinne den! Alle som deltar i idrettstevling, er avholdende i alt — de altså for å vinne en forgjengelig krans, men vi en uforgjengelig» (1 Kor 9:24–25).

Terry Fox løp et håpets maratonløp. Men Gud har gitt oss et håp som rekker ut over alt i denne fysiske verden. Vi løper et åndelig løp.

Hebreerne 12:1–2 sier: «Så la oss derfor, da vi har en så stor sky av vitner omkring oss, legge av alt som tynger, og synden som henger så fast ved oss, og løpe med tålmodighet i den kamp vi har foran oss, med blikket festet på Jesus, han som er troens opphavsmann og fullender. For å oppnå den glede som ventet han, led han tålmodig korset, uten å akte vanæren, og har nå satt seg på høyre side av Guds trone.»

Det begynner å komme støtte

Endelig skjedde det at en radiostasjon i Seattle i Washington intervjuet Terry på direkten etter hans daglige maratonløp et sted i Quebec.

Nå begynte det å skje noe.

Langsomt, men sikkert hørte de kanadierne som lyttet til kveldsnyhetene mer om den ensomme løperen som avtegnet seg mot den vidstrakte ødemarken. Uopphørlig løp han inn i det sentrale Canada.

Hopp, hopp, hink.

Det dannet seg sår og blærer på benstumpen, og den hamret av smerte, men Terry ga ikke opp.

Da Terry nådde Ontario, begynte menneskemengder å hilse ham og heie⁴ ham frem. Ellevte juli 1980 stimlet 10 000 mennesker sammen i gatene i Toronto for å se Terry løpe smertefullt i den kvelende varmen. De hørte hans uimotståelige budskap om velgjørenhet: «Jeg skal ikke ha en øre av det for meg selv, hverken nå eller senere.»

¹ d/sv basketball ² sv konstgjorde ³ sv enda ⁴ d heppe

Det gjorde utslaget. Dette målbevisste individet kom inn i Canadas bevissthet⁵ som ingen annen i nyere historie. Da Terry hinket ut av Toronto, var han en nasjonal folkehelt.

Folk begynte å gi bidrag. Millioner så ivrig frem til at Terry skulle fullføre løpet. Alle ventet på å se ham på fjernsynsnyhetene.

Vi kan inspirere andre

Etter at vi har vunnet vårt kristne løp, kan andre se den kjempestore utfordringen vi tok opp, og de vil vite at også de kan vinne sitt løp (Jak 1:18).

Gud har på en måte overlatt det til oss å vise at det kan la seg gjøre. Ja, han gjør det i virkeligheten gjennom oss. Men vi må anstrenge oss, vi må forbli tro til enden.

Mens vi hinker gjennom dette livs prøvelser, minner Gud oss om at han har gitt oss makt til å vinne, til å bli hans egne barn (Joh 1:12).

Guds kirke

(Fortsettes fra side 5)

kynnelse (Apg 17:1–2). Men da Paulus talte til filosofene i Aten, brukte han ikke Skriften. Han henviste til gresk litteratur og ga en generell introduksjon i hvem Gud er og hva han ønsker at menneskene skal gjøre (v 22–31).

I Korint overbeviste Paulus mange jøder og grekere som kom i synagogen (Apg 18:1–4). Han innrettet sitt budskap så det passet til tilhørerne, alt etter om han talte til dem som kjente loven, eller til dem som ikke kjente den (1 Kor 9:19–23). Også i sine brev grep han emnene an på forskjellig vis.

En forandringenes historie

Gjennom tidene forandret også Guds kirkes administrative metoder seg. Den måten evangeliet ble forkynt på, ble endret. Fokus ble endret. Noen læresetninger måtte også korrigeres.

Guds kirke av idag endrer seg. Det burde ikke overraske dem som har sett på kirkens historie, for kirken har ofte forandret seg. Det er en del av veksten, og det vil fortsette inntil Kristus kommer tilbake.

Den måten evangeliet blir forkynt på, har forandret seg. Hvis vi ønsker

En sann helt

Terry Fox var blitt et kjent navn innen 1 september 1980. Den dagen ble han innlagt på et sykehus i Thunder Bay i Ontario for en antatt bronkitt.

Så kunngjorde han den fryktelige dommen for nasjonen: Kreften hadde bredt seg til lungene. Det var en måned siden han hadde nådd halvveis, 5300 km fra der han hadde startet. Men Terry Fox' maraton var over.

Men legenden om Terry Fox var bare begynnelsen. De nasjonale massemediene sponset en gigantisk maratonutsendelse. Da det alt sammen var forbi, hadde Terry Fox nesten egenhendig skaffet 27 millioner dollar til veie!

Da Terry Fox døde 23 juni 1981, valet flaggene på halv stang over hele Canada. Terry Fox' energi og selvpoffrelse hadde drevet ham inn i «de heller⁶ tynne rekkene av de virkelige heltene».

å nå mennesker som er interessert i religion, kan vi bruke én fremgangsmåte. Men vi må bruke en annen fremgangsmåte for å nå dem som ennå ikke er interessert i Bibelens lære. Vi må ta hensyn til deres perspektiv og hva de er interessert i — og deres interesser forandrer seg med tiden.

Stilen på budskapet forandrer seg. Trykkmetodene forandrer seg. Økonomiske forhold forandrer seg. Sivile lover forandrer seg. Alt dette krever visse administrative endringer. Guds kirke er ikke det den en gang var.

Noen blir forvirret når det skjer forandringer. Men vi må regne med endringer og forstå dem i rett perspektiv. Våre dagers forandringer er små sammenlignet med begivenheter i det første århundret.

I grunnleggende læresetninger og levevis forblir Guds kirke dypest sett den samme. Men den må forandre seg for å kunne lære Guds sannhet til en verden i forandring!

I mange tusen år har samfunnet forandret seg temmelig langsomt. Folk flest levde omtrent slik deres besteforeldre gjorde.

Men på slutten av det 20. århundret har samfunnet endret seg raskere enn noensinne. Hvis de som døde for 100 år siden, ble bragt tilbake til livet igjen, ville de ikke vite hvordan de skulle fungere i våre dagers dataalder.

Du kan klare det!

Da døden nærmet seg, skrev Paulus: «Jeg har stridd den gode strid, fullendt løpet, bevart troen. Så ligger nå rettferdighetens krans rede for meg, den som Herren, den rettferdige dommer, skal gi meg på den dag — ja, ikke bare meg, men alle som har elsket hans komme» (2 Tim 4:6–8).

Paulus talte om deg! Er ikke du blant dem som ved Kristi gjenkomst har «elsket hans komme»?

Når du beslutter deg for alltid å følge Gud — når du en gang for alle beslutter deg for alltid å følge Gud — når du hinker til enden på ditt løp — når du beviser at denne bedriften, som aldri tidligere er utført, kan utføres — da vil også du bli drevet inn i «de heller tynne rekkene av de virkelige heltene».

Løp dette kristne løp til ende!
— K. Neil Earle og Norman L. Shoaf

Verden er ikke det den en gang var.

I sammenligning⁷ har Guds kirke vært uvanlig stabil i siste del av det 20. århundre. I motsetning til verden har vi en solid forankring i Bibelen.

Vi har en moral og standarder som ikke behøver å omvurderes etterhvert som situasjonen forandrer seg. Vi legger vekt på samhold og stabilitet i familien, på Guds kjærlighet og nåde, og på å leve etter de evige lovene som Gud har åpenbart i Bibelen.

Hvis en kristen som døde for 100 år siden, ble bragt tilbake til livet igjen, ville han gjenkjenne Guds kirke idag.

Selv om det er skjedd noen forandringer, er det den samme kirken — Guds kirke. Kirkens overhode, Jesus Kristus, er den samme. Kirken gjør Guds arbeid og underviser i hans levemåte.

Guds grunnleggende karakter forandrer seg ikke. Hans levemåte forandrer seg ikke. Dette gir oss stabilitet, hvis vi konsentrerer vårt sinn og liv om det Gud lærer oss. Det er dette som er viktig. Til sammenligning er forandringene små.

Guds kirke er ikke det den pleide å være — på visse områder. Men på de områdene som virkelig betyr noe, er Guds kirke stadig den samme — og vil alltid være det!

Michael Morrison

KLIPPEFAST

Andeskjellet (en rankefoting) er en liten saltvannskreps som fester seg til ting under vannet.

Det fins andeskjell på klipper, bryggepæler¹ og skipskjøler.

Sjøfolk bruker mye tid og penger på å fjerne andeskjell og å hindre dem i å feste seg på skip og brygger. Disse skalldyrene er så harde at det iblant er nødvendig å bruke mekanisk utstyr for å fjerne dem.

Har du noensinne prøvd å fjerne et andeskjell fra en klippe med bare hender? Selv med en kniv er det ikke lett. Det lille andeskjellet vil ikke la seg fjerne. Det kleber seg fast til klippen.

Andeskjellet som kjemper mot det stormende hav, har noen enkle leksjoner til oss. Det kan trekkes en enkel, men dramatisk analogi mellom det lille harde andemuskellet og den seiglivet som kristne bør vise.

På klippen

Den første leksjonen er at vi, som andeskjellet, skal bygge vårt hus på «Klippen» som er Jesus Kristus (1 Kor 10:4), og hans regler for oppførsel som sammenfattet i De ti bud. Alt i vårt liv bør være basert på den klippen.

Apostelen Paulus skrev til menigheten i Rom: «Hold fast ved det gode» (Rom 12:9). Han sier at vi skal være vennlige og kjærlige mot hverandre. Han sier at vi skal være brennende i ånden og tjene Herren. Paulus forklarer at vi skal være glade og tålmodige og at vi skal være vedholdende i bønner. Vi skal legge vinn på gjestfrihet og være tilfreds i livet. Han sier at vi skal holde fred med alle mennesker og ikke hevne oss (v 10–21).

Dette er «det gode» vi skal holde fast ved — ikke sanden i Satans verden som flytter på seg. Satan påstår at de regler for oppførsel som Gud har gitt for alle tider, ikke gjelder for oss idag. Men Jesus sier i Johannes 14:15: «Dersom dere elsker meg, da holder dere mine bud.»

Noen mennesker tror at «det eneste² som betyr noe, er at vi elsker hverandre — lovene³ er ikke viktige — det er nok å vise kjærlighet.» Dette fundamentet er ikke «klippen» Gud ga oss i sin lov, vet vi ikke hvordan vi skal vise kjærlighet.

Jesus sa at et hus som ikke er bygd på fjellgrunn, vil falle. Et hus som er bygd på fjellgrunn, vil derimot bli stående (Matt 7:24–27).

Vårt redningsskjold

Andeskjellet har en annen leksjon til oss. Det er beskyttet av et ugjenomtrengelig skall. Dette skallet tjener som et skjold.

I sitt brev til efeserne forteller Paulus om en åndelig motpart. Han satt i fengsel, bundet med lenker, da han skrev brevet. Han brukte ikke overflødige ord — tiden var i ferd med å løpe fra ham.

I Efeserne 6:11–15 forklarer Paulus hvordan vi åndelig sett kan bli et andeskjell ved å ta på oss Guds fulle rustning.

I vers 16 sier Paulus: «Grip framfor alt troens skjold, som dere kan slokke alle den ondes brennende piler med.»

Troens skjold er det viktigste elementet her. Paulus sier at selv om vi tar på oss alle de andre delene i Guds rustning — så som å ha sannheten spent som et belte om livet, være iført rettferdens brynje og å ha fredens evangelium som sko på våre føtter — uten troens skjold kan vi komme til skade.

I likhet med andeskjellet må vi beskytte oss mot alle uønskede elementer. Paulus sier at vi med troens skjold vil kunne stanse alle fristelser som Satan sender mot oss.

Lær av andeskjellet. Bygg ditt hus på fjellgrunn. Med Kristus som ditt fundament og troen som ditt skjold kan intet rukke deg.

Du vil være sterk og ugjennomtrengelig, og du vil holde fast ved det gode.

Roger G. Lippross

Brev fra leserne

Jeg takker hjertelig for Jeres deilige blad, og mange deilige små hæfter og bøger. Jeg begynner min dag med at studere disse deilige hæfter med henvisninger til Biblen, og jeg slutter dagen på samme måte. Jeg finder stor glæde og fred derved.

Da bladet [*Den Enkle Sannhet*] nu desværre ikke kan udgives på norsk mere, er de små hæfter en dejlig erstatning.

B. Kristensen
Danmark

Av hela mitt hjärta och all min kärlek, tackar jag så varmt för alla de skrifter, som kommit mig till del (kostnadsfritt).

Har tydligt lärt mig förstå de stora och svåra världsproblemerna och hur dessa med stor vanda kommer att lösas med vår Herre Jesu Kristi kärlek och omvårdnad. Det känns förtröstansfullt tryggt.

L. Sanden
Sverige

Nok en gang vil jeg si hjertelig takk for de gode heftene. Må si at det er som en ny verden har åpnet seg for meg, gjennom *Den Enkle Sannhet*; må Gud velsigne dere videre i deres arbeid! Ja, det er mye jeg tidligere ikke har forstått, men som jeg nå vet bedre.

Nå gleder jeg meg til å få tilsendt *Introduksjon til profetiene og Bibelens autoritet*.

A. Paulsen
Norge

Kun nogle få ord for at lade jer vide at både jeg og min mand sætter stor pris på at få bladet tilsendt, vi er meget glade for det, og ikke mindst for de deilige gode og oplysende gratis hæfter man får tilsendt.

E. R. B.
Færøene

¹ sv strandskoninger ² sv enda ³ sv lagarna